

fjøre, og uden at Omkostningerne ved Kirkens Vedligeholdelse kunne kalkuleres. Paa den anden Side kan det derimod vel som sikker forudsigt, at en fremtidig Nedlæggelse af Kirken vil gjøre dens Plads væsentlig udfikket til anden Behyggelse, saafremt de 16 a 17000 Kvadrat Alen Areal, der ifølge Kjøbekontrakten ere bestemte til Byggepladser, da have faaet denne Anvendelse. Eigeoverfor disse bebyrdende Følger af Kontrakten er Vendingen i Kontraktens § 1, at „den fulde Raadighed over Kirken falder tilbage til Staten“ efter Etatsraad Tietgens og hans Hustru Døb, en værdisløs Talemaade, saa vist som Ingen nu kan godtgjøre, af hvilket Indhold denne „Raadighed“ vil blive. — Ifølge de Ophævelses-Vilkaar, som Kontraktens §§ 6 og 7 indeholde, vil Statskassen endog kunne faae en ufuldført Kirke tilligemed en Gjæld af 17,000 Rd. for den tilkjøbte Eiendom Matr.-Nr. 258 i store Kongensgade og forøvrigt kunne se Byggepladserne afhændede, uden at have for Kjøbesummer, der — udover i Alt 100,000 Rd. — blive kontant erlagte til Tietgen (eller hans Efterfølger) for Parceller af Pladsen, nogen som helst Sikkerhed udenfor den personlige. Dersom Hensigten med Salget havde været at erholde Ruinen opført til Kirke og saaledes tilvejebringe en Kjøbesum, der bestod af 100,000 Rd. og en fuldført Kirke, vilde dog sædvanlig Omstigt i Salgsforhold have tilfagt den Forsigtighed, at Kjøberen (eller hans Efterfølger) maatte være uberettiget til at afhænde og opbevære Betaling for Byggepladser, inden Kirken var færdig, eller der var stillet fuldstændig Sikkerhed for dens Opførelse efter en forud vedtagen Plan. Efter den foreliggende Kjøbekontrakt med tilhørende Skjøde vil det nu kunne se — kontraktmæssig — at Grundene ere solgte med betydelig Opgjæld af Tietgen eller hans Efterfølger, og at Ruinen gives tilbage i den Stand, hvori den var ved Afhændelsen, eller i alt Fald som en ufuldført Kirke, uden at Statskassen er i Stand til at erholde Opgjælden, der er et blot personligt Krav.

Udvalgets Flertal fornæner, at der er givet den paagjældende Afhændelse og den derom vedtagne Kjøbekontrakt en anden Karakter og et andet Indhold, end der ifølge almindelig Opfattelse og Sædvane hidtil er lagt eller har kunnet lægges ind i en Bemyndigelse til Salg til Indtægt for Statskassen — og dog indeholdt de 5 Finantslove, hvori Afhændelsen tillodes, ikkun en almindelig Salgsbemyndigelse — af samme Slags som med Hensyn til Kasernen i Kvæsthusgaden, Badstribbygningen, Enighedsværn.

Udvalgets Flertal kan ikke erkende, at der i de tidligere Rigsdagsforhandlinger indeholdes nogen Adkomst for Finantsministeren til at sælge Frederiks Kirkeplads med Forpligtelse til Ruinens Fuldførelse, hverken som Kirke eller i anden monumental Retning, og der henvises herom til det foran Citerede.

Den paafaldende og utilbørlige Tilfidesættelse af Statskassens pekuniære Larv, som er flet ved Kjøbekontrakten, bestaar ikke blot deri, at Statskassen kan — som foran udviklet — faae Ruinen tilbage enten i dens nuværende Tilstand eller i Skikkelse af en fremdeles ufuldført Kirke tilligemed en Gjæld af 17,000 Rd., og derhos tabe den sandsynlige Fordeel paa Byggepladsernes Pris, medens Statskassen i det heldigste Tilfælde dog vil blive brøstholden ved at overtage en Kirke til Fuldførelse og eventuel Anvendelse, men navnlig deri, at et ligefremt Salg af Pladsen og dens Ruin vilde, som allerede udviklet af Folkethingets Finantsudvalg i 1874—75*), rimeligvis have bragt Statskassen en Indtægt af 700,000 Kr., medens den er solgt for 200,000 Kr., og medens denne Kjøbesum nedfattes uberegneligt ved Vedligeholdelsespligten med Hensyn til den forventede Kirke.

Den foran paaberaabte Brevvevling med Finantsministeriet oplyser, at der hverken har fundet Forsøg paa Salg Sted, eller er anstillet Undersøgelser — f. Ex. ved Tagationer — om Pladsens Værdi til Behyggelse, og ei heller lod Ministeriet forhøre hos Eierne af Pladsen, hvorvidt de vare tilbøjelige til at give forsøgede Leieafigifter, medens det derimod er Udvalget bekendt, at Etatsraad Tietgen strax efter Kjøbet forhøiede Leiesummene særdeles betydelig, for en Enkelt af de større Leiere endog over det Dobbelte (fra 2,840 Kr. aarlig til 6,000 Kr. aarlig). Det trænger ikke til videre Udvikling, at Salget saaledes er flet uden omhyggelig og forsvarlig Forberedelse og Burdering af Pladsens Værdi i Handel og Wandel — et Hensyn, som burde have været bestemmende ved Afhændelsen, selv om Finantsministeren derved havde holdt sig indenfor Bemyndigelsens Grændser.

Det bør fremhæves som et yderligere Bevis paa hensynsløs Fremgangsmaade, at den paagjældende Afhændelse hverken er gjort til Gjenstand for Behandling i et Ministerraad eller for Indstilling til Kongen.

Udvalgets Flertal finder, at de 3 nævnte Ministre have ved deres Forhold med Hensyn til Salget af Frederiks Kirkeplads gjort sig skyldige i en Embedsførelse, der maa medføre Ansvar til

*) Se Anhang B. til Rigsdagsstændende for 1874—75 Sp. 335—338.